

Miljöprövningsdelegationen
Länsstyrelsen Östergötland
ostergotland@lansstyrelsen.se

Yttrande över ansökan om tillstånd till gruppstation med vindkraftverk i Åtvidabergs kommun

Ert diarienummer: 20638-2023

Ärendet

Länsstyrelsen Kalmar län har getts möjlighet att yttra sig över Fred. Olsen Renewables AB (bolaget) ansökan om tillstånd till gruppstation med vindkraftverk, benämnd Vindpark Orreklint. Efter att bolaget återkallat delar av sin ansökan är den planerade verksamheten enbart belägen i Åtvidabergs kommun. Projektområdet gränsar till Västerviks kommun i Kalmar län.

Avgränsning

Eftersom verksamheten i sin helhet ska placeras i Östergötlands län bedömer vi enbart omständigheter som kan påverka allmänna intressen i Kalmar län.

Länsstyrelsens inställning till ansökan

Det kan ifrågasättas om den valda platsen uppfyller kravet på en lämplig lokalisering enligt 2 kap. 6 § miljöbalken.

Grunder för länsstyrelsens inställning

Örnar

En bedömning av risken för negativ påverkan på örnar måste grundas på en helhetsbedömning där häckningsplatserna är viktiga omständigheter, men där hänsyn även måste tas till vad som i övrigt framkommit om förekomst av örnar i området (jmf. Mark- och miljööverdomstolens dom den 18 maj 2018 i mål M 4319-17).

Enligt inventeringarna förekommer mycket örn i området under vårvintern. [REDACTED]

[REDACTED]

Övriga observationer gällde kungsörn. I inventeringen görs bedömningen att området berörs av flygleder för örnar i landskapet. Området utmed Uknadalen är ett känt område bland lokala ornitologer där örnar och rovfåglar ofta observeras under vårvintern. I artskyddsutredningen anges att bakgrunden till att örnar ofta observeras i området under vårvintern med stor sannolikhet kan förklaras av områdets mycket stora viltstam som erbjuder gott om föda, särskilt under vintermånaderna.

I artskyddsutredningen bedöms enbart konsekvenserna av kollisionrisk på örnarnas nationella bevarandestatus. Slutsatsen dras att merparten av de identifierade örnarna sannolikt har sin egentliga hemvist någon annanstans än i Orreklint.

Bolagets experter anger att både havsörn och kungsörn har gynnsam bevarandestatus i landet och bedömer att vindkraftsanläggningen inte kommer att påverka bevarandestatusen för arterna ur ett nationellt perspektiv.

Även om merparten av de identifierade örnarna inte skulle tillhöra en lokal population så menar vi att det inte kan uteslutas att en betydande andel av de örnar som uppehåller sig inom det aktuella området vintertid kommer från närbelägna områden och regioner. Av den anledningen kan man inte bortse från att även beakta örnarnas bevarandestatus på lägre nivå än den nationella. I Kalmar län är havsörnens och kungsörnens bevarandestatus inte gynnsam.

Vi ifrågasätter dessutom att arter som är rödlistade kan ha gynnsam bevarandestatus nationellt. Rödlistningen indikerar en ökad risk för utdöende eller kraftig populationsminskning, medan gynnsam bevarandestatus förutsätter att arten har goda långsiktiga förutsättningar att överleva. Det faktum att havsörn och kungsörn är rödlistade inom kategorin nära hotad (NT) innebär att arterna inte kan ha gynnsam bevarandestatus nationellt.

Det främsta sättet att minska negativ påverkan på örnar från vindkraft är att undvika etablering på platser med höga risker. Vi anser att fokus inte enbart ska riktas mot häckningsplatser och flygstråk mellan boplatser och födosöksmiljöer. Även platser där

många örnar övervintrar och födosöker vintertid är riskmiljöer. En vindkraftsanläggning på en sådan plats kan döda många individer och därmed vara olämpligt lokaliserad. Både havsörnen och kungsörnen omfattas av fågeldirektivets bilaga 1 och är rödlistade inom kategorin nära hotad. Hos örnar vars reproduktionstakt är låg kan enskilda individer anses värdefulla för att nå och bibehålla den långsiktiga målsättningen om en gynnsam bevarandestatus.

Vi bedömer att den valda platsens höga täthet av örnar vintertid gör att det bör betraktas som ett högriskområde för kollisioner. Det kan därmed ifrågasättas om platsen uppfyller kraven i 2 kap. 6 § miljöbalken som anger att det ska väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Fladdermöss

Området vid Orreklint har en artrik fladdermusfauna, varav hälften av de identifierade arterna är rödlistade och högriskarter.

Mark- och miljööverdomstolen har bedömt att stoppvillkor inte är tillräckligt i fall där fladdermustätheten är mycket hög och där sällsynta arter samt flera högriskarter har påträffats. Platsen har då ansetts olämplig (jmf. Mark- och miljööverdomstolens dom den 6 november 2017 i mål M 3892-17). Det finns flera exempel på fall där stoppvillkor inte ansetts tillräckligt i Kalmar län, se exempelvis Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätts domar den 20 juni 2022 i mål M 3793-21 och den 22 november 2022 i mål M 6352. Båda domarna överklagades till Mark- och miljööverdomstolen som inte meddelande prövningstillstånd.

Kulturmiljö

Påverkan på kulturlandskap och riksintressen kommer i delar att bli synlig och uppenbar. Särskilt vid Kelsebro och Falerums by i Kalmar län kommer påverkan att bli uppenbar. Bedömningen är att påverkan blir negativ och skadar riksintressets värden i dessa delar, men att det sammantaget inte handlar om påtaglig skada på riksintresset.

De som medverkat i beslutet

Beslut om detta yttrande har fattats av chef för miljöenheten Maria Edmundsson med miljöskyddshandläggare Gustav Montelius som föredragande. I den slutliga handläggningen har också

naturskyddshandläggare Kicki Ringdahl och antikvarie Daniel Tedenlind medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.